

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

DOMINICA SEGONA D' ADVENT

ADVENT enviat Sant Joan Baptista alguns de sos deixebles á Jesu-Crist perque li preguntassen si vertaderament era Ell el Mesías que havia de venir ò si n' havían d' esperar un altre, Ell no tengué per convenient contestar ab una simple afirmació, sinó que, fent alguns miracles en sa presència, quals foren: ressucitar un mort, dar salut á un leprós, vista á un cego, sentit á un sort y moviment á un coix, los digué: Anau, y contaú á Joan tot quant haveu vist y sentit. ¿Perque Jesu-Crist se portá d' aquest modo? Sens dubte perque cregué que, per acreditar qu' era el vertader Mesías, no bastava simplement qu' heu afirmás, sinó qu' era necessari provaró ab obres, que son s' argument més convincent y decissiu. Y això es tan cèrt, que 'l meiteix Jesu-Crist diu en altra ocasió, que si Ell no hagués fet obres que demostravan clarament ser el Salvador del mon, els juhèus no haguessen pecat no volguentlo regoneixer per tal. D' aquí porèm treurer la consequència, que per acreditar-mos de vertaders cristians no basta simplement tenirne el nom, ni passar per tal devant el públich, sinó que es menester demostrarho ab obres; perque si se professa la religió cristiana, y no se viu conforme á ses lleys, no se té de cristiá sinó el nom y la apariència. Ah!, y son pochs per ventura els cristians d' avuy en día que ho sían de veres y no simplement de nom? Notamhó: en conformidat á lo que ensenya la fê, se creu que ecsisteix un Deu, un Deu que tot ho veu y tot ho descubreix, fins als més ocults pensaments; y se viu com si Deu fos un d' aquells simulacres dels quals diu David, que tenen uys y no hi veuen; sentits y no hi senten; tenen mans y no obran. Se creu que després d' aquesta vida hi ha una eternidat que no acabarà, y se viu com si tot hagués d' acabar ab la mort. Se creu que hi ha un cel per los justs y un infèrn

per los pecadors; y se viu com si aquestes coses fossen ficcions de poetes. O sinó, observèm com la major part dels cristians en lloch d' una vida humil, penitent, laboriosa, com deu ser la vida cristiana, duen una vida fluixa, afeminada, pererosa, sensual, voluptuosa, totalment oposada á les lleys del Cristianisme. ¡Cuántes excuses per evadir el cumpliment de les prácticques que mortifican! ¡Quin poch cas se fa dels diners, ni de la hacienda, ni fins y tot de la meteixa salut, quant el mon, la carn y el dimoni ho disponen! ¿Es això ser vertaders cristians? Ah! y lo pitjor es qu' aquesta vida blana è indolent per la práctica de ses virtuts, de tal modo adormeix la conciència y la fê, que á favor d' aquest adormiment se corromp el cor y se perverteix la inteligencia, essent després molt difícil, sinó impossible, la conversió, ni encara á l' hora de la mort. ¿No es això digne de que parèm l' atenció é intentèm la reforma dels qui dormen en tal estat?

Comensèm, donchs, per fer tots els dies una curta visita al Santíssim Sagrament; per oir Missa tots els que se puga ò ho permetin les ocupacions, per resar el rosari en familia; fer diariament alguna lectura edificant, en cualsevol llibre de pietat, y emprendre ab eficacia una vida cristiana. Sols així acreditarèm esser bons cristians y cumplir el fi de la nostra religió.

MOSSEN JOAN

RECORD

AL MEU BENVOLGUT GERMA F. G. CH.

8 dia 8 decembre de 1898

Axi com la llum daurada
dèl sol, quant surt per l' Orient,
dona claror á l' aubada,
axi ta imatge estimada
se veu sempre iluminada
p' el sol del meu pensament.

A. G. R.

8 decembre de 1899.

SANTOS DE LA SEMANA

Dia 11. Lunes.—SANTOS Dámaso, papa; Sabino, ob.; Daniel Stilita, cfr.; Eutiquio, mr.

Continúan las Cuarentahoras en S. Nicolás.

Dia 12. Martes.—SANTOS Sinesio, Epínsaco, Alejandro, Hermógenes, Donato, Magencio, Constancio, Justino y otros compañeros mrs.; SANTAS Amonaria, Mercuria, y Dionisia, mártires.

Concluyen las Cuarentahoras en S. Nicolás.

Dia 13. Miércoles.—SANTOS Eustrasio, Eugenio, Mardario, Orestes y Antíoco, mrs.; Juan de «Marinonio», cfr. textino. Santa Lucía, vg. y mr.

Empiezan las Cuarentahoras en la Concepción.

Dia 14. Jueves.—SANTOS Nicasio, ob. y mr.; Dióscoro y Arsenio, mrs.; Espiridión, Víctor y Pompeyo, obs.; Agnelio, ab.; Justo, Teodoro y Arsenio, mrs.; SANTAS Eutropia, vg. y mr.

Continúan las Cuarentahoras en la Concepción.

Dia 15. Viernes.—Ayuno. SANTOS Eusebio, ob. y mr.; Valeriano, ob.; Celiano y comps. mrs.; Urbicino, ermitaño; Freneo, mr.; Valerio, ob.; Santa Cristina, esclava.

Continúan las Cuarentahoras en la Concepción.

Dia 16. Sábado.—Ayuno. SANTOS Valentin, Concordio, Nadal y Agricola, mrs.; Adalberto, arzp.; SANTAS Elvira, vg. y mr.; Adelaida, emperadora.

Concluyen las Cuarentahoras en la Concepción.

Dia 17. Domingo III de Adviento.—SANTOS Lázaro, ob. y mr.; Franco de Sena, cfr. carmelita; Justo y Horián, mrs.; Santas Vivina, vg. y monja; Olimpiada y Begga, viudas.

Indulgencia plenaria de la Bula de la Santa Cruzada visitando cinco iglesias ó cinco altares ó, en su defecto, cinco veces un mismo altar.

Empiezan las Cuarentahoras en S. Juan.

Cuadrets de la vida

I

Cuand el seu nebot (seminarista que estava en vacacions) lo va guaytar, prenguentli es pols y preguntantli com se trobava, sols no fé mensció. Tombat d'esquena, singlotant amb un pataix molt fatigós, els uys enterbolits y sa freda suor li demostraren que el seu *tío* s'en anava á la vela y fent hora per lleger cap á l' Eternidat.

Una *animeta* encesa dins un globo de crestay, acabant s' oli, espirètjava. Sa senyora tia amb sos fills y filles s' era retirada á descansar. Uns cuants *amigs* de la familia fumavan y xerravan dins el menjador á s' altre cap de casa; era el sisé vespre que l' vetlavan d' aquest modo. Una dona de servici becava prop l' alcova del malalt. Per baix des balcó, portes mitj ubertes, passavan cantussetjant els jovenòts que exían dels cafès, mentres els galls de dalt els porxos cantavan la segona nit.

Don Pacomio no havia estat homo *descregut*, pero sí molt abandonat en lo cumpliment dels preceptes relligiosos; y qualcún dels seus camarades era suscriptor de *Las Dominicales*.....

—Y ¿qué ha dit es metje? preguntá en Felip á n' aquella doneta.

—Que cada hora li das sa cuyerada.... ¿Y, vostè que li troba?

—¿Nigú ha parlat de sacramentarlo?

—Sa filla, ahí vespre.... pero els seus amigs digueren que era un desbarat, y que avuy *tendrian consulta*... Jo teng por de que hi sían á temps...

Es malalt fé un moviment convulsiu, dirigint sa vista al seu nebot; y s' estregueren ses mans.

Dèu minuts después les hi estrenyía un sacerdot, *visita* de la casa, que, aquesta vegada, el pacient la hi agrahí besant-lahi tres pichs. Ja havia perduda la paraula. L' extrema-unció arribá molt poch después.

Sorpresos els *amigs*, se feyen trossos per agom-bolar á la familia. Un d' ells se va arrambá al nebot, que feya coma de cap de casa, diguentli á s' orea: (mentres els sacerdots resavan la lletania.)

—¿Perqué no li posan un mocadó demunt sa cara?

—Y ell li respongué:

—No es cap *cavall des toros*.

Acabat aquell imponent acte, sa tia s' arrambá á n' es nebot, diguentli:

—Gracies, Felipet: ara estig descansada perque á ses esqueles hey podrém posar *habiendo recibido los Sacramentos*.

A trench d' auba entregá l' ánima á Deu. (Ell l' haja perdonat.)

Tot seguit, els amigs de la casa se posaren en feyna: qui escrivía llistes d' invitacions, tenguent devant un ecemplar des *censo*; qui redactava anuncis p' els diaris, posant abaix: (*El duelo se despide en la Iglesia y no se recibe en la casa mortuoria*.)—Qui advertía á sa viuda que replegás ses claus; y fins n' hi hagué un que proposava demanar per *telégrafo* indulgències al Nunci. (*)

En Felip, trobantse dins aquell truyé mes totsolet qu' una girgola en mitj d' es camp, va posar un Sant-Cristet entre ses mans del onclo mort; y sens despedirse dels vius, fugí á redossarsé dins l' iglesia de més prop per ohirhí la primera missa.

* * *

Bé es vé que hey ha dues castas de *dòl*: s' interior y s' exterior. Aquest derrer es el que *se despedeix*; s' altre.... Deu sab per hont pastura.

—¿Ahont vas Arturo, tant depressa?

—A n' es funeral de D. Pacomio. ¿Y tú?

—També; no frissis, encara no deu acabá l' ofici; estava anunciat per les onze, y no més passen de mitj hora...

Y entran á l' iglesia romanguent drets vora sa *pica* de s' aygo benehita; mentres comensan el responsori. Entonat el *requiescat in pace*, homos defora; de cap á la casa *mortuoria*. De manera que, encara ses campanes no han espargit es sò de ses derrerres batayades, ni ses atxes des túmulo tenen apagat es cremayó caragolant es fum, y els Arturos ja han quedat bé amb la familia invitadora; y es *dòl* de la concurrencia manifestat amb algún silenci dins l' Iglesia, ja s' ha convertit amb xarramentes y qualche riaya pujant y devallant s' escala de la casa.

La casa..... Dins sa *pessa bona*, mitj á les fosques, s' hi han assegudes ses senyores, esperant ses dones; y dins un' altra, ateringats y drets els senyors parents, reben *als homos*. Aquests amb un' estreta de ma y una uyada s' en desfán; aquelles amb un l' *acompany en lo sentiment* y maneta, ja han *despedit*.

Aquella concurrencia de senyores sòl ser ocasió per mostrar els vestits negres de ses joves y de ses mamays que tenen pretensions; mentres els homos aprofitan ses entrevistes per recordarse els *assuntos* que duhen entre mans. Una vegada espargits en mitj des carré, comèdia llesta.

(*) Molt piadosa costum es l' introduhida d' espargir *recordatoris* en forma d' estampetes, encara que ja fa oló de *moda vanidosa*; pero, axò de demanar indulgències á Cardenals y Bisbes, quant s' obtenen, no tothom repara que tant sols l' Autoritat eglesiástica de la Diocessis del difunt es la que pot concedir indulgències, per tenirhi propia jurisdicció. Altra mala intelligència pateixen els qui creuen que els dias d' indulgències que se guanyin son á favor del difunt: pues son á favor del qui prega per ell, si les pregaries y actes piadosos que li ofereix tenen valiment devant Deu. (Axí heu em sentit explicar á persones competents.)

Diguem que, si el difunt era persona cristiana y molt piadosa, els concurrents que son com éll era, solen ohir devotament la missa y comanarli s' ànima á Deu. Aquests despedexen el dól ab un *que lo vejem al cèl, ò nostro Senyó eus consol.*

La familia, seguint la *ciutadana* costum, no assisteix al ofici; en els pobles que vertaderament *no se recibe en la casa mortuoria*, el dól no la priva de pregar á Deu públicament per l'etern descans de sos parents. A Palma es de *mal gust* sortir de casseua abans d'haver passat nou dies; fins á tal punt que, en bon diumenje, han d'anar á missa primera, com si diguessim, d'amagat; y si es gent poch *escrupulosa*, se creu dispensada d'anarhi. Y si sa processó del Corpus passa per casseua,.. rès d'obrí balcon; ¡Ni si tenguessin malicia del Bon Jesús!

Els Arturos que hey van á fèr companyia de vetlada, durant el novenari, se cuydan pròu de dirli á sa viuda:

—Donya Lola, es necessari que vostè y sa nina surtin á prende ayres *libres* abans de que se cumplesca es *rigor des dól*; vostès s'enmalaltirán...

Y Donya Lola, (que no frissa d'altra cosa,) li contesta:

—¡Els ossos d'en Pacomio, en farian sentiment! y per altra banda, mentres sa modista no mos tenga llests els *trajes*...

Es nebot de D. Pacomio, que no n'ha heretat més que sa roba mitj usada, se posa per tot dól una corbata negra y una cinta en es capell; pero com l'estimava coralment y creu que s'ànima *no es morta*, va cada dia á missa y se recorda d'ell. Dú es dól de part de dins.

Ahí vá arribá á peu al cementeri, resantli un rosari. Quant se descubrí ran de sa tomba, senti un carruatje, poch después trepitj que s'arrambava. Era sa viuda amb un gran manto negre rosegant y sa cara ben enfarinolada. Dues amigues que l'acompanyavan posaren un ramell demunt sa làpida. Ella tragué es mocadoret banyat d'aygua de Colonia, fè sa plorinyeua y s'en torná aviat.

Es *dól interior* d'en Felip nebot s'havía redossat derrera un ciprés; es *dól exterior* s'allunyava dins un cotxo de llogué, á prende els aires, cumpint ordes des metjes.

Al cap d'un més, Donya Lola s'alleugerava es dól acursantse el *manto*. Al cap d'un any anava *en cuerpo* y donava es nom per ses primeres publicades.

ALIATAR.

CONSELLS Y ADAGIS AGRÍCOLES

Desembre

- Día 11.—Feys planters de tomátiques primerenques.
- Día 12.—Etsecayau garrovers y oliveres.
- Día 13.—Trasplantau lletugues.
- Día 14.—Apexiu els indiots.
- Día 15.—Feys matanses.
- Día 16.—Sembrau sebes.
- Día 17.—Santa Lluçia, llarga es la nit y curt el dia

PENSAMENT

De cuantes pompes ufanes
poden l' homo satisfer,
pens que són les menys mundanes
les grans pompes del saber.

G.

CONTARELLA NOVELLA

(Á MODO DE RONDAYA CURTA)

Eran tres: un Golós, un Nirviós y un Estugós, que, un pich posaren messions, per veure qui resistiria més temps sens mostrar els seus respectius defectes.

Per provarse, el nirviós havia d'aguantar un olla rasa de mèl, mentres el golós l'havia d'ensumar, y l'estugós havia d'arruxar ses mosques.— Aquest, a cada ruixada deya: *xó, mosques, re-xó!* Es golós, a cada ensumada deya: *si li bast, la tast.* Y es nirviós deya, alternant: *si 'm tocau me cau.*

Amb axò, s'hi arrambá voletetjant un escarabató qui duya una bolleta.... y es nirviós cridá: *jo amòll! jo amòll!* y es golós digué: *damhó! damhó!* y s'estugós fé: *òch, escarabatòch!*

¡¡Paf!! S'olla en terra. Tothom esquitxat y mut.....

¿Qui hagué guanyat, y qui hagué perdut?

UN BUJARRÓ.

A MARIA

PATRONA D'ESPANYA.

Si nostra patria estimada,
Germans, velèm conservá,
Cuydem sia respectada
Nostra Mare immaculada
Y ella la mos salvará.

Cuant sa pura Concepció
Nostros avis defensavan,
Se feu gran nostra Nació;
Y ab la seua protecció
Las nacions subjugarem.

Ella fonch la Capitana
Del eesèrcit espanyol
En contra l'host musulmana;
Y dins l'Espanya cristiana
No s'hi veia pondre el Sol.

Colón nos dá, per Maria,
Un nóu mon desconegut;
Deu recompensar volia
La fé ab que á la moreria,
Per Ella haviam vensut.

Ara triste y angustiada,
Nostre pobre patria está,
Y la gent necessitada
P' el masonisme enganyada
Plora sens ditxa y sens pá.

Deu, la nostra dolentia
Castiga ab rigor sexuch;
Les colònies ja hem perdut,
Y l'honor y valentia
que mos dava la virtut.

¡Ay! Espanya desgraciada!
¿Qué n'has fet de l'hermosura
De ta grandesa passada?
¿Per qué no 't dona ventura
Qui t'ha liberalisada?

Torna, patria benvolguda,
A ta Patrona estimar;
Per molt que estigas perduda
Si Ella vé á donarte ajuda
Gran, com eras, pots tornár.

«Visca la Verge Maria
Concebuda sens pecat!»

Crida avuy, ab valentia:
«¡Muyra la masoneria
Que son nom ha despreciat!»

Y Vos, Mare de ternura,
La pobre Espanya salvau;
Que á Vos, sa devoció pura,
Sia l' iris de ventura
que li torn dies de pau.

MIQUEL DURÁN.

IMATGES Y CAPELLETES (*)

(ACABAMENT)

SOBRE els respectius portals de les iglesies y edificis relligiosos de Palma, no citats, s' hi veuen les sigüents:

Convent de Santa Clara.—Aquesta Santa, en baix-relleu.

Id. de les Tereses.—Santa Teresa, idem.

Id. de Sant Jeroni.—Sant Jeroni, estàtua sobre un; y Santa Rosa (busto) sobre l' altre. També hi ha dit Sant, en baix-relleu, sobre la Portaria.

Id. de la Concepció.—L' Inmaculada, estàtua.

Id. de les Caputxines.—Id. id. y també sobre sa Porteria.

Id. de Santa Magdalena.—Aquesta Santa, id.

Id. de Santa Catalina de Sena.—Id. id.

Oratori de Santa Fè.—La Mare de Deu. (a)

Iglesia de Sant Pau, del Palau episcopal.—Aquest Sant Apòstol.

Id. de Santa Práxedis de l' Almudayna.—La Mare de Deu.

Id. de la Sanch.—La Santa Fas; relleu.

Hospital de Sant Pere y Sant Bernat.—Aquests Sants.

En el Seminari.—Sant Pere, busto.

Col·legi de la Sapiencia.—La M. de D. baix d' aquesta advocació, id.

La Missió.—S. Vicent de Paul, (dins l' ingrés.)

Sant Feliu.—El Pare Etern.

De les Iglesies que han desaparegut sabem que hi havia sobre els portals de

Sant Domingo.—Aquest Sant. (b)

Sant Francisco de Paula.—Id. id. (c)

L' Olivar.—La Puríssima.

El Camp roig.—Cristo assotat y les ànimes.

Les Monjetes de la Consolació.—La Mare de Deu axí anomenada.

Sant Tèlm. . . . (?)

Finalment dirèm que á moltes cases antigues solian tenir un retaullet dins ses entrades ó part demunt ses escales. Les més dignes de notar son les estàtues de la Verge sobre el portal que fou Porta del Moll veyá, y sobre el que mira al ponent de la nostra monumental Llonja. A mitjan altura de ses torretes angulars, mostra Santa Clara, Sant Joan Bautista y Santa Catalina. Sant Nicolau, que hi manca, fou robat.

Sobre el portal de la que fou posada dels Cartuxos s' hi veu Sant Benet.

En lo nou ingrés al Col·legi dels PP. Agustins s' hi han posat dues *matrones* simbolisant l' unió de la Fè y la Ciència.

Sobre la *Porta pintada*, s' hi llegeix: *Alabat sia el Sanctissim Sagrament, y l' immaculada Concepció de Maria.*

Dins el pati d' una saboneria que ecsistí devant el Banch de s' oli, hi estava un Sant Miquel que se veyá desde fora. (d)

Dins les entrades de cases del carrer de Can

Salas, de l' Almudayna y de Can Mas del Pla de Rey, hi havia retaulets ab imatjes de relleu d' es til medieval.

A ca 'l Marqués de Sollerich, de front á sa grandiosa escala hi ha els *Set Dolors*. A ca don E. Canut, un bell retaulo, pintura del sigle passat, y á can Formiguera, fa pochs anys s' hi posá un Sant Jusep.

Segurament n' hi ha d' altres que no recordám.

NOTES

(*) Mirau els números 144 y 147 d' aquest setmanari.

(a) Sembla ser la del *perpetuo socorro*. ¡Llástima que haja estat repintada quant emblanquinaren lo típich frontispici d' aquell antig temple!

(b) Aquesta estàtua se conserva dins un magatzem de la Seu.

(c) Aquesta la colocaben *per forza* dins un nitxo de l' escandalosa fatxada de la nova iglesia de Cauviá.

(d) Aquesta va aná á parar á Aufabia.

En resumen: encara se conservan dins Palma unes 130 imatjes de Sants y Santes exposades dins *capelletes* y sobre els portals de temples y cases piadoses. Deu vulga que no minvin.

B. FERRÁ.

CRESPELLS Y DOLCETES

Gracies.—Les enviam á la J. D. del *Círculo de Obreros Católicos de Palma*, per havermos oferit cadira per assistir á les funcions teatrals de la present temporada.

Sabem que sa Cátedra de declamació posará en escena una variada sèrie de composicions dramàtiques d' índole moralisadora. Per axò les considerám dignes de recomenació.

Conferencies Populares.—La quinta donada al poble, per D. Miquel Berga, Metje de Sanidad, versá sobre l' higiene del trabay.

Molt de greu nos sab no haver pogut replegar les profitoses y escel·lents idees explicades per dit facultatiu y per sos companys D. Rafel Ribas, D. Mariano Aguiló, D. Enrich Ceryera y D. Bernat Riera; pues de bon gust les estampariam en aquest setmanari per més divulgarlas entre el poble de Mallorca, que bè ho necessita.

Repetim l' enhorabona als Srs. Conferenciants.

Escóla Católica.—El Rnd. Sr. Rector de la parròquia de Snt. Miquel d' aquesta ciutat, ha ubert, baix de sa protecció, una Escola en el carrer dels Oms; es diurna y de vetllada: s' hi ensenyan atlotets, jóvensans y homos, á llegir, escriure y contes, á més de Doctrina cristiana. Se donan *gratis* llibres, paper, plomes y tinta; pero si qualche pare dels alumnos pot y vol entregar una cuota semanal ó mensual, per petita que sia, se li admetrá; y si qualcú altre desitja favorir aquesta nova ensenyansa regalant ecsemplars de cartilles, llibres, Doctrines, plegs ó plomes, etc., li será agrahit, pues tot ajuda á portar la creu. El bé que se desitja fer á l' infantaria d' aquell barri, no importa ponderarlo.

Deu benehesca tan santa obra, y pagui amb graus de Gloria als seus fundadors y benefactors.

AVIS

Com pensam cloure el TOM II DE MALLORCA DOMINICAL dia 31 del corrent, repartint l' *Indice* de tot lo publicat en los 53 números d' enguany, advertim als nostros suscritors, als qui los ne manquin, que fins á Nadal los servirem els que reclamin. Después tant sols servirem dit segon tom á rahó de quatre pessetes.—

Del primer, que comprén 100 números, en quedan alguns ecsemplars, á rahó de 6 pessetes, en rústica.

INTERESSANTISSIM.

Desitjant liquidar contes, la nostra *Administració*, agrahirá als suscritors que procurin posarse el corrent.

Y aquesta es la segona monició.